

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt **ŠABLONY NA GVM**

registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0948

III-2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

1. Mechanika

1. 14. Hydrostatika 1

Autor:	Aleš Trojánek
Jazyk:	čeština
Datum vyhotovení:	červen 2013
Cílová skupina:	žáci gymnázia: 1. ročník čtyřletého studia a 5. ročník osmiletého studia, maturitní ročník, věk 16-19 let
Druh učebního materiálu:	podpora a doplnění výuky fyziky, materiál je určen i pro samostatnou práci žáků
Očekávaný výstup:	žáci si osvojí řešení typických fyzikálních úloh z mechaniky.
Anotace:	Učební materiál obsahuje vzorový příklad a úlohy z části – hydrostatika. Může sloužit při výkladu, procvičování i pro samostatnou práci žáků. Velmi vhodný je pro přípravu k maturitní zkoušce z fyziky.

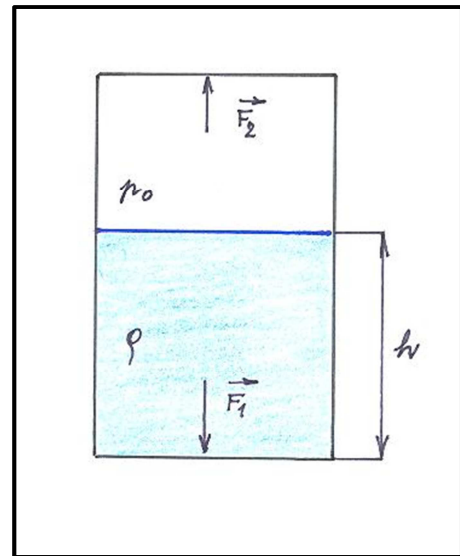
1. 14. Hydrostatika 1

Příklad 1:

V uzavřené válcové nádobě o průřezu $S = 1 \text{ m}^2$ je kapalina o hustotě $\rho = 10^3 \text{ kg}\cdot\text{m}^{-3}$. Nad hladinou kapaliny je vzduch, který má tlak $p_0 = 2 \cdot 10^5 \text{ Pa}$. Určete: 1. tlakovou sílu $\vec{F}_1$, která působí na dno nádoby, 2. tlakovou sílu $\vec{F}_2$, která působí na horní podstavu válce, 3. tlakovou sílu $\vec{F}_3$, která působí na plášť válce.

Řešení:

1. $F_1 = (p_0 + h\rho g) = \dots = 2,1 \cdot 10^5 \text{ N}$, směr: svisle dolů, viz obr. 1.
2. $F_2 = p_0 S = \dots = 2 \cdot 10^5 \text{ N}$, směr: svisle nahoru, viz obr. 1.
3. $\vec{F}_3 = \vec{0}$. Zdůvodněte.

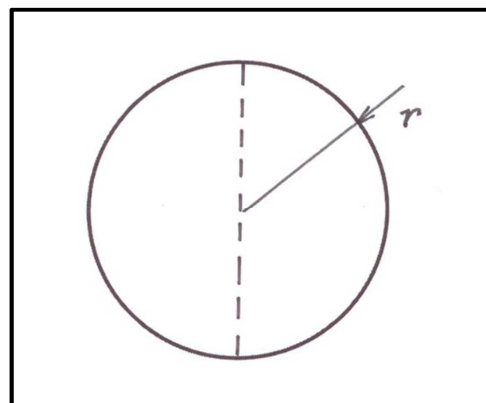
Obr. 1

Úloha 1

(Jedná se o úlohu 7. 3 U z [1], s. 85.)

Plyn v kulové nádobě o poloměru r má tlak p . Určete tlakovou sílu, kterou působí plyn: 1. na celou vnitřní stěnu nádoby, 2. na stěnu levé polokoule znázorněné v obr. 2.

[Výsledky: 1. $\vec{F} = \vec{0}$. Zdůvodněte. 2. $\vec{F}_l$ je vodorovná, orientovaná doleva, $F_l = \pi r^2 p$.]

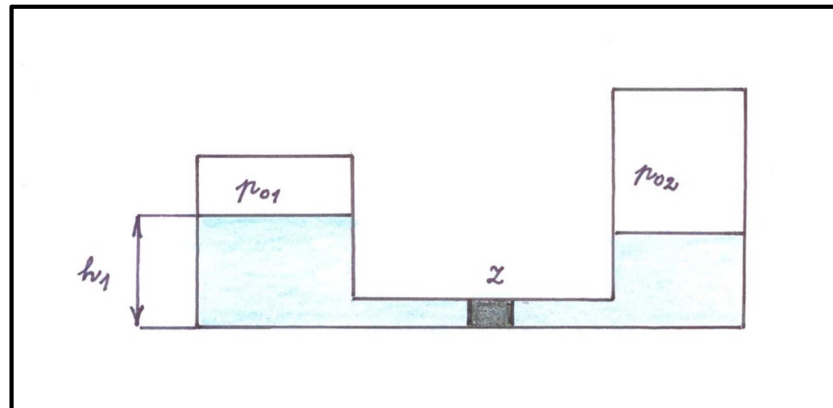

Obr. 2

Úloha 2

(Jedná se o úlohu 7. 1 U z [1], s. 85.)

Dvě různé kapaliny o hustotách $\rho_1 = 1,0 \cdot 10^3 \text{ kg} \cdot \text{m}^{-3}$, $\rho_2 = 0,8 \cdot 10^3 \text{ kg} \cdot \text{m}^{-3}$ jsou v klidu v uzavřených nádobách o průřezech obsahu $S_1 = 0,5 \text{ m}^2$, $S_2 = 0,3 \text{ m}^2$ spojených krátkou trubicí o průřezu obsahu $S_0 = 4 \cdot 10^{-4} \text{ m}^2$ podle obr. 3. Nad hladinami kapalin je vzduch, který má v první nádobě tlak $p_{01} = 2 \cdot 10^5 \text{ Pa}$, v druhé nádobě tlak $p_{02} = 2,1 \cdot 10^5 \text{ Pa}$. Výška hladiny v první nádobě je $h_1 = 2 \text{ m}$. Ve spojovací trubicí je volně pohyblivá zátka Z zabraňující promíšení kapalin. Určete: 1. tlakovou sílu působící na zátku zleva, 2. objem kapaliny v druhé nádobě.

Obr. 3

[Výsledky: 1. $F_1 = 88 \text{ N}$, 2. $V_2 = 0,375 \text{ m}^3$. Výsledek nezávisí na S_1 .]

Úloha 3

(jedná se o úlohu 13C z [2], s. 402.)

Lidské plíce vyvinou přetlak nanejvýš dvacetinu atmosféry. Když potápěč užívá sací trubky, jak nejhluběji pod hladinou může plavat? ($1 \text{ atm} = 1,013 \cdot 10^5 \text{ Pa}$.)

[Výsledek: 0,52 m.]

Literatura:

- [1] ŠANTAVÝ, I., TROJÁNEK, A.: *Fyzika. Příprava k přijímacím zkouškám na vysoké školy*. Prometheus, Praha 2000. ISBN 80-7196-138-8.
- [2] HALLIDAY, D., RESNICK, J., WALKER, J.: *Fyzika. (Vysokoškolská učebnice obecné fyziky.)* VUT v Brně - nakladatelství VUTIUM a Prometheus, Brno 2001. Dotisk 2003. ISBN 80-214-1868-0.

Zdroje obrázků:

Obr. 1-3 zhotovil Aleš Trojánek a jsou určeny pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení.